

# Vanførefonden

Årsberetning 2004/2005



# Årsberetning

## for Vanførefonden

### 2004/2005

#### *Vanførefondens oprettelse og formål*

*Vanførefonden blev stiftet den 24. maj 1955 af statsminister Viggo Kampmann.  
Vanførefondens formål er bl.a. at støtte aktiviteter og anlæg for fysisk handicappede medborgere,  
i det omfang sådan støtte ikke ydes af det offentlige.*

*Vanførefonden har i 50 år støttet initiativer, som gennemgribende har været med til  
at forbedre vilkårene for fysisk handicappede i Danmark.*

# *Formandens beretning*



*Formand Palle Simonsen*

Vanførefonden er blevet voksen. Det skal vi fejre i dag, nærmere bestemt fra kl. 16.00 her på Københavns Rådhus i Festsalen.

Men først skal vi afholde fondens årsmøde med beretninger og diverse valg.

Uddeling af "Opmuntringsprisen" og "Forskerprisen" vil ligeledes finde sted i Festsalen.

## **Årets beretning i korte træk**

Årets beretning om fondens uddelinger bliver derfor en kort beretning.

Fonden har i årets løb uddelt 4.185 mio. kr. Her vil jeg dog nævne, at vi ud over årets uddelinger har sat 350.000 kr. af til vores jubilæumsprojekt "Rulleræs", som også vil blive præsenteret senere i eftermiddag ved vores jubilæumsfest.

Som et lille udpluk af de projekter, vi har støttet i årets løb, vil jeg blot nævne nogle stykker:

Arkitektskolen i Aarhus har igangsat et forskningsprojekt om offentlige handicapegnede toiletter, og dette projekt har vi støttet med 100.000 kr.

Foreningen Rygmarvsskadede i Danmark indgår i et forskningsprojekt. Det drejer sig om et projekt om stamcelleforskning og reparation af rygmarvsskader. Her har vi sammen med Sahva Fonden ydet 575.000 kr. i støtte over en treårig periode.

Dansk Center for Tilgængelighed har vi støttet med 50.000 kr. til et forskningsprojekt om at gennemføre en videnskabelig undersøgelse og vidensindsamling, som skal danne grundlag for en mærkningsordning og for udvikling af medicinemballage, som kan åbnes af alle. Projektet hedder "Den åbenbare medicinemballage".

## **Andre projekter**

Og så noget helt andet: Nordsjællands Jernbane-klub har modtaget 30.000 kr. til restaurering og indretning af en gammel jernbanevogn, så den kan benyttes af kørestolsbrugere.

Endelig vil jeg nævne, at vi har ydet 10.000 kr. i tilskud til Museumsforeningen for Vanføreforsorgen. Det er en forening, der har til formål at indsamle og bevare vanføreforsorgens historiske materiale for dermed at sikre muligheden for fremtidig forskning af den sociale og medicinske udvikling i Danmark.

Hvis man overordnet ser på, hvor meget vi har uddelt, ser det således ud:

Til forsamlingshuse, skoler, foreninger og sport m.v. er der ydet ca. 530.000 kr.

Der ydes stadig støtte til etablering af handicaptolletter, men ramper og elevatorer udgør også en større og større del af vores bevillinger.

Til sociale, humanitære og velgørende formål er ydet ca. 720.000 kr. I dette beløb er inkluderet 300.000 kr. til Tivoli, hvor projektet går ud på at skabe fuld tilgængelighed til og i koncertsalen.

Sygdomsbekæmpende formål samt oplysning om fysisk handicappedes problemer har tilsammen modtaget ca. 680.000 kr.

Til ferierejser og hjælperes deltagelse er ydet ca. 2.2 mio. kr. Det drejer sig bl.a. om ASF – Dansk Folkehjælp, Ungdommens Røde Kors, Handicappede Børns Ferierejser samt til fysisk handicappedes ferieophold på feriecentret St. Knudsborg på Fyn, der ejes af Dansk Handicap Forbund.

109 personer har modtaget et personlegat, så de har fået mulighed for at få en særlig oplevelse som fx ferie med hjælper, nyanskaffelser eller støtte til blot at gøre hverdagen lidt bedre. Til dette formål er brugt 402.000 kr.

Øvrige uddelinger findes som specifikation i regnskabet.

### **Arv og indtægter**

Det var et hurtigt overblik over, hvad vi har brugt af midler, og vender vi os mod de indgåede midler, kan jeg nævne, at vi igen i år har modtaget 900.000 kr. fra Tips- og lottopuljen. Dette beløb er som sædvanlig øremærket til ”Ferie i Danmark for handicappede”.

Sidste år var – rent arvemæssigt – et af de bedre, men i år har vi kun modtaget knapt 400.000 kr. Heldigvis har vi så modtaget godt to mio. kr. fra Hørsholmhjemmet, efter at Hjemmet ikke mere er en institution for handicappede.

For så vidt angår bidrag, der kan benyttes til uddeling, har vi i beretningsåret modtaget ca. 320.000 kr.

Udover ovennævnte arv og bidrag, har vi fået meddelelse om, at vi vil blive indsat som bestyrer for en ny fond : ”Marie, Jørgen og Gudrun Werners fond”. Denne fond vil blive administreret med selvstændigt regnskab, og fondens formål er at støtte de aktiviteter Vanførefonden til enhver tid måtte sætte i værk. Fondens formue er endnu ikke endeligt opgjort, men man forventer ikke under tre mio. kr.

Endelig vil jeg nævne, at fondens samlede udlån nu udgør 15.5 mio. kr. , og i dette regnskabsår har vi heldigvis slet ikke måtte afskrive.

### **Vanførefondens hjemmeside**

Til sidst kan jeg fortælle, at Vanførefonden nu også har fået sin egen hjemmeside på Internettet. Her kan man se, hvem vi er, hvad der kan søges til, og hvordan man gør det.

Desuden vil siden løbende blive opdateret med et udpluk af fondens aktiviteter. Se selv mere på [www.vanfoerefonden.dk](http://www.vanfoerefonden.dk)

# *Vanførefondens*

## *50 års jubilæum*

*Velkomsttale v/ Sundhedsborgmester Inger Marie Bruun-Vierø*

Hjertelig velkommen til denne lille festligholdelse af Vanførefondens 50 års jubilæum.

2005 er åbenbart året for markante mærkedage. H.C. Andersen er blevet 200 år i år. Rådhuset her bliver 100 år, og i dag fejrer vi Vanførefondens 50 års jubilæum.

Det er mig en stor glæde at være vært for Vanførefonden på denne mærkedag, her i disse smukke omgivelser. Rådhuset er en dejlig ramme for dagen, og det bedste er heller ikke for godt. Vanførefonden er en vigtig interesseorganisation i Danmark. Fonden blev stiftet af statsminister Viggo Kampmann og har bl.a. til formål at støtte aktiviteter og anlæg for landets handicappede medborgere, som ligger ud over, hvad det offentlige kan påtage sig. Målet er, at mennesker med handicap har de samme muligheder for at deltage i samfundets aktiviteter, som alle andre. Det være sig uddannelse, arbejde, bolig og fritidsoplevelser. Og vi må erkende, at det desværre ikke nås af sig selv. At komme dertil kræver en stedse og ihærdig indsats fra engagerede mennesker.

Jeg hylder Vanførefondens utrættelige arbejde for at nå målet om lige muligheder, uanset handicap. Vanførefondens arbejde og konkrete støtte er med til at sætte fokus på handicapområdet. Ofte peger Vanførefonden med sin støtte på opgaver, der burde have mere offentlig bevågenhed og offentlig støtte. Handicappede er jo med i den store konkurrence om de resurser, der er til rådighed. Småbørnsforældre kæmper for penge til daginstitutioner, forældre med skolesøgende børn ønsker

flere resurser til skolerne, sportsfolk ønsker flere penge til idrætsanlæg.

Særinteresser er der nok af.

Derfor er festtaler et, og praktisk udmøntning af budgetter nogen gange noget andet. Det kræver ofte sin organisation at holde os politikere til ilden.

På handicapområdet må jeg med skam erkende, at København ikke er en foregangsby. Det falder umiddelbart i øjnene, når vi bevæger os rundt i byen. Vi kan slet ikke måle os med en række andre storbyer i verden, når det handler om at indrette byen på en måde, der også tilgodeser handicappedes behov. Det slår mig hver gang, jeg rejser rundt i verden.

Det vil f.eks. være et stort skridt for den handicappede, der færdes i byen, hvis det var sådan at sikre at overgang fra gade og til fortov ikke var en fysisk barriere. Bare for at nævne noget der burde være i orden. Den offentlige transport kunne også gøres mere handicapvenlig. Ser vi på vores tilbud om praktisk hjælp og pleje burde de altid ydes på baggrund af best practice på området. Sådan er det desværre heller ikke hverken i Københavns Kommune eller resten af landet.

Heldigvis er vi ved at komme op i omdrejninger her i København. I 2003 besluttede Borgerrepræsentationen, at København skal have en handicappolitik. I 2004 godkendte vi strategien for at få en, og netop nu er den på vej gennem alle udvalg. Det skal sikre, at alle forvaltninger får lejlighed til at beskrive og konkretisere på hvilke måder, de vil gøre en indsats for at forbedre forholdene.



I Københavns kommune er vi også i gang med at organisere opgaverne på en ny måde.

Det sker sideløbende med den store strukturreform af kommuner og amter. Handicapområdet vil i København blive understøttet af en placering i en ny forvaltning, der opgavemæssigt er mere stringent end den nuværende.

Jeg tror på, at det i den nye struktur vil blive lettere at opbygge og fastholde et engagement og fokus på udvikling hen i mod større sammenhæng i opgaveløsningen og integration i hverdagen.

Det mest konkrete, når vi taler om det strukturelle, er, at der skal etableres et Handicapråd. Rådet skal rådgive og vejlede om handicapsspørgsmål. Det bliver en meget kompleks opgave, og der er som sagt noget at gå i gang med.

Men det er ikke bare hos det offentlige, at der er et forbedringspotentiale.

En statistik for tilgængeligheden til lægeklinikker og deres toiletforhold er for nylig blevet offentliggjort. På landsplan har kun 14 % egnede forhold for handicappede, og tallet er endda mindre i København. Det beklager jeg at måtte sige. Helt konkret vil vi nu tage det spørgsmål op i forhold til lægerne, bl.a. i forbindelse med de kommende overenskomstforhandlinger.

Men selv om tallene taler deres eget kedelige sprog, og der er udækkede behov, der er til at få øje på, så vil der nok være et godt stykke vej, inden forholdene kan betragtes som tilfredsstillende. Derfor vil jeg igen understrege, hvor vigtigt det er, at stærke handicaporganisationer hele tiden presser på.

Det er ikke bare vigtigt i relation til at sikre, at relevante emner bliver sat på dagsordenen. Men i særdeleshed også i forhold til, at der sker en faglig udvikling. I er tæt på de problemer, der er i dagligdagen og kan presse på for, at der tænkes i nye løsninger.

Erfaringerne, også fra udlandet, viser, at jo mere man spiller sammen med handicaporganisationerne, jo mere udvikling sker der. Så tæt kontakt, sparing, dialog og samarbejde er en del af vejen til en forbedring af forholdene. Lad os holde fast i det.

Jeg har selv haft fornøjelsen af at være medlem af Vanførefondens repræsentantskab i de senere år. På den måde har jeg lejlighed til at følge fondens arbejde på tæt hold. Og jeg kan konstatere, at det er tale om et højt aktivitetsniveau, og også at fonden stadig vokser. Det er virkelig værd at glæde sig over. I har nu i 50 år sat aktiviteter i gang med boliger, forskning, fritidsaktiviteter, idræt, ferieophold og ikke mindst øget tilgængelig. Tak for det, og lad os fortsætte det gode arbejde.

Jeg er som sagt ikke i tvivl om, at behovet fortsat vil være der. I virker som en murbrækker og inspirator for flere og bedre offentlige initiativer. Og dermed kommer vi hver dag nærmere målsætningen om ligebehandling. Det går fremad ofte med for små skridt, men uden tvivl større end de ville have været uden jer.

**Velkommen og til lykke med jubilæet.**



# *Jubilæumstale*

v/ Formanden Palle Simonsen

Vanførefonden har i sammenligning med mange andre private fonde en utraditionel baggrund, idet fondens formue på ca. 100 mio. kroner stammer fra indsamlinger, gaver og testamenter.

Den er også utraditionel på den måde, at der gennem alle 50 år har stået en bred kreds af mennesker bag repræsenterende arbejdsmarkeds- erhvervs- og kulturorganisationer samt det politiske liv. Det er af meget stor betydning, og der er grund til i dag at udtrykke er særlig tak til hele denne kreds – nuværende som forhenværende.

Skal vi blive i det utraditionelle gælder det også fondens opståen.

## **Viggo Kampmann var fondens stifter**

I 1949 var tidligere Statsminister Viggo Kampmann på besøg på Færøerne.

På skibet faldt han og knuste hælen på højre fod. Fodleddet blev delvist stift, og han var derefter 15 % invalid. Som han har sagt i sin erindringsbog ”det gjorde ikke min gang kønnere”.

Men som det så ofte sker, når man selv bliver ramt, engagerede han sig i arbejdet for fysisk handicappede og tog i 1955 initiativ til oprettelse af Vanførefonden.

Vanfør er jo et gammelt udtryk. Og allerede ved fondens oprettelse sagde Viggo Kampmann, at navnet måske ikke var det bedste. Det kunne støde nogen, men omvendt var det også det udtryk den daværende lovgivning anvendte.

50 år efter er navnet jo ikke blevet bedre, men der er knyttet så meget historie til vores navn, at det ikke er så enkelt at ændre.

Viggo Kampmann samlede en lille kreds af men-

nesker bag sig og skrev til 148 personer og opfordrede dem til at støtte op omkring den nye fond. Og det gjorde langt de fleste.

Men brevet var også skrevet på Finansministerens brevpapir.

I virkeligheden var det et fantastisk arbejde Kampmann udførte. Det var hans fond. Og til trods for hans senere sygdom var han fondens formand til sin død i 1976, hvor han blev afløst af tidl. statsminister Hilmar Baunsgaard. I 1984 blev tidl. minister Erling Jensen formand, som jeg afløste i 1991.

## **Fondens historie afspejler handicappolitikken**

Vanførefondens 50 årige historie afspejler også på en vis måde udviklingen i handicappolitikken i Danmark og indsatsen overfor handicappede. Og den viser, at der heldigvis er sket meget store fremskridt, men også, at der i dag på en række områder er betydelige mangler.

## **Handicappede på rejse var en sensation**

I Vanførefondens historie fra 40 års jubilæet kan man bl.a. læse, hvordan dagbladet Socialdemokraten i slutningen af 50'erne arrangerede en årlig togrejse for fysisk handicappede – ”Svaghøretoget” - som fik støtte fra Vanførefonden.

Reporteren skrev den gang: ”Toget drives ikke kun frem af hestekræfter, men også af hjertevarme”. At så mange fysisk handicappede på én gang skulle rejse gennem landet var en sensation, så radio og tv var med toget for at dække begivenheden.

Reporteren betegner gentagne gange turen som en eventyrrejse langt væk fra hverdagen, sygehjem og bortgemte stuer.

Da toget kørte ud fra Hovedbanegården var der en lille ceremoni med musik og taler. Ved afgang var trafikminister Kaj Lindberg til stede sammen med overborgmesteren og mange andre honoratiores. Der var masser af begivenheder undervejs og besøg forskellige steder. På mange stationer vinkede skolebørnene, og mødre delte blomster ud. Ja, det var i sandhed en eventyrrejse, som på en vis måde er uforståelig i dag. Og det understreger, at vi er nået langt, hvad angår menneskelig værdighed.

### **Ligeværdighed efterlyses**

Vi mangler til gengæld stadigvæk en del for at nå frem til ligeværdighed og ligebehandling.

Vanførefondens formålsparagraf har stået uantastet i de 50 år. At støtte revalidering, fysisk handicappedes boligforhold, at lette transport, at fremskaffe egnede feriehjem og forsamlingslokaler, at støtte børne- og ungdomsarbejde og sprede oplysning om fysisk handicappedes problemer.

Naturligvis på de områder, hvor det offentlige ikke har pligt til at gå ind.

Opgaverne kan alle rummes inden for begrebet ”tilgængelighed”, og dagligdagen i 2005 afslører, at der fortsat er utrolig meget at gøre på det område. Vi har endnu lang vej til egentlig ligebehandling.

### **Tilgængelighed skal udbredes**

Forståelsen for tilgængelighed skal udvikles og udbredes. Det er også baggrunden for, at vi i Vanførefonden har støttet og i samarbejde med Dansk Center for Tilgængelighed skabt et computerspil til brug for børn i 10 -11 års alderen. Det vil

vi give en smagsprøve på senere i dagens program, og det afslører tydeligt alle de forhindringer, mennesker i kørestol kommer ud for i vort samfund. Jeg er derfor heller ikke i tvivl om, at der også i de næste 50 år vil være mere end nok at gøre for Vanførefonden. Og der vil være behov for stadig forøgelse af formuen. Siden vi sidst fejrede jubilæum, nemlig 40 år, er fondens formue vokset med 60 %. Det er glædeligt, men der skal endnu mere til, så vi fortsat kan yde vort bidrag til at sikre, at fysisk handicappede får de bedst mulige vilkår i fremtidens samfund.



# Festtale

*v/ Kontorchef Helle Birkmann Schmidt  
på vegne af socialminister Eva Kjer Hansen*

## Tillykke med jubilæet.

I maj 1955 indkaldtes til stiftende møde i Vanførefonden. Under forsæde af daværende finansminister Viggo Kampmann. Fondens formål blev at støtte forholdene for mennesker med fysisk funktionsnedsættelse. Støtte kan ydes, når offentlig støtte ikke kan opnås. Allerede i formålsbestemmelsen kan man læse en finansministers professionelle påpasselighed med den offentlige pengekasse. Der er altså grænser for, hvor langt den offentlige indsats kan "og måske også bør" gå. Det er måske også den tanke, der har tiltalt fondens hidtidige fire formænd. Disse fire: Viggo Kampmann, Hilmar Baunsgaard, Erling Jensen og nu Palle Simonsen har alle på vigtige politiske poster i lange perioder har haft et væsentligt ansvar for landets offentlige økonomi. Jeg er jo også ligestillingsminister. Ikke mindst i den egenskab har jeg i øvrigt bemærket mig, at der hidtil alene har været tale om mænd på formandsposten. Når man ser på gruppen af mennesker med handicap, er der ikke den samme kønmæssige ensidighed. Som fagminister ved man jo, at det er et grundlæggende gen hos enhver finansminister, at der ikke må bruges offentlige penge. Og derfor er det godt med en privat fond, der kan yde støtte, hvor det offentlige ikke har mulighed. Fondens fundament var oprindeligt privat indsamlede midler og især lykkelotto, som var en årlig og god indtægtskilde for en række organisationer på handicapområdet i mange år. I de senere år er indtægten fra lykkelotto afløst af tilskud fra Tips- og lottomidlerne. Af det seneste årsregnskab fremgår, at Vanførefonden er ganske muskuløs, og at udlodningerne fra fonden i 2003/04 udgjorde ca. 4.5 mio.

kr. Som nævnt yder Vanførefonden støtte i situationer, hvor der ikke er mulighed for offentlig støtte. Dette kommer fx tydeligt til udtryk, når det gælder aktiviteter, som drives af foreninger og organisationer, men der er også situationer, f.eks. ferie- og fritidsformål i forhold til enkeltpersoner, hvor fonden kan gå ind med et tilskud på områder, hvor tilbude fra det offentlige ikke rækker. Søger man på Internettet under Vanførefonden, får man en lang række hits, hvor fonden har ydet støtte til projekter og undersøgelser, til byggeri og anlægsarbejder samt til arrangementer af næsten enhver art inden for den del af handicapområdet, som har med fysisk handicap at gøre. Fondens tildelinger handler meget om tilgængelighed. Mennesker med nedsat fysisk funktionsevne skal have mulighed for at deltage i samfundslivet, og her er tilgængelighed afgørende. Det gælder almindelig mødevirksomhed, organisatorisk arbejde, kurser, uddannelsesvirksomhed, frivilligt arbejde eller andet inden for den pågældendes interessefelt. Ikke mindst stiller handicaporganisationerne naturligvis krav til, at deres egne kontorer og arrangementer skal være fysisk tilgængelige. Der står finansiering fra Vanførefonden bag en lang række anlægsarbejder og bygningsændringer: F.eks. har Dansk Handicap Forbunds ejendom, Sct. Knudsborg på Fyn, nydt godt af støtte fra fonden, ligesom fonden også har støttet Egmont Højskolens muligheder for at udbygge sine faciliteter over for skolens stærkt funktionsnedsatte elever. Ovennævnte to eksempler er måske næsten selvfølgelig, men rundt i landet er der mange forsamlingshuse m.m., der ved tilskud fra Vanførefonden til f.eks. ramper, elevatorer eller handicaptoiletter, er blevet gjort tilgængelige for mennesker med han-



*Sidste års opmuntringsprismodtager Karavana Band fra Århus var med til at gøre jubilæumsdagen ekstra festlig*

dicap. Også kulturelle arrangementer, koncerter, sportsanlæg og sportsstævner, for ikke at tale om tilskud til dansk deltagelse i handicap OL, har igennem årene nydt godt af Vanførefondens bevågenhed. Vanførefonden har i de senere år sat fokus på forskningsområdet, med henblik på at opmuntre til og fastholde forskningsmiljøer, der beskæftiger sig med handicapsspørgsmål. Vanførefondens interesser er på det punkt ganske bredt og strækker sig fra den mere medicinsk prægede forskningsindsats over retssikkerhedsspørgsmål til temaer om leve- og beskæftigelsesvilkår for mennesker med handicap. Som socialminister synes jeg, det er et værdifuldt indsatsområde. Vanførefondens indsats må ses som en inspiration og understregning af betydningen af et godt og frodigt forskningsmiljø til gavn for mennesker med handicap. I de seneste år har der været ganske stor opmærksomhed på sproget og den betydning, man i daglig tale benytter forskellige begreber på. Selv om det ikke er hensigten, kan den måde man udtrykker sig på, bidrage til at stigmatisere mennesker i forskellige grupper og skabe et skel mellem "dem" og "os". Dette gælder også på handicapområdet. Vanførefonden er imidlertid ikke hoppet på trenden med politisk korrekthed, men har uanfægtet beholdt sit navn. Det er jo egentlig sympatisk, men kan nok kun lade sig gøre, fordi fonden har til formål at uddele penge. At kalde en offentlig forvaltningsenhed for vanføreforvaltningen ville ikke være gangbart i dag. Da De Samvirkende Invalideorganisationer i efteråret 2004 fejrede sit 70 års jubilæum var fokus ved jubilæumskonferencen organisationernes rolle i dagens handicappolitik.

Handicapbevægelsen i Danmark er stærkt organiseret, dels gennem mange lokale og landsdækkende organisationer, dels gennem samarbejdet i De Samvirkende Invalideorganisationer. Der er for mig ingen tvivl om, at det er en styrke for den danske handicapbevægelse, at en fond som Vanførefonden kan bidrage til organisationernes samlede indsats med sine tilskud. Mange organisationer får jo netop forbedret deres mulighed for at yde en indsats ved hjælp af tilskud fra fonden. Vanførefondens arbejde er dermed med til at give handicapbevægelsen stemme og med til at styrke og understøtte brugerinteresser og brugerindflydelse. På samme tid kan fondens tilskud understøtte den generelle handicappolitiske debat. Vanførefonden må ses som en aktiv medspiller og aktør i den samlede handicappolitik. Støtte fra fonden bidrager til at understøtte og videreudvikle centrale indsatsområder. Som en privat fond, der ikke er bundet af de rammer, der gælder for offentlige tilskud, har Vanførefonden mulighed for at sætte fokus på områder eller initiativer, hvor det offentlige ydelsessystem kan have sine begrænsninger. Det er en styrke, at have flere aktører på området, og Vanførefonden udfylder alene og gennem sin støtte til forenings- og organisationsdrevne aktiviteter sin rolle som et privat supplement til det offentlige system. Og dermed også sommetider som en udfordring til det offentlige system. Det, synes jeg, er en styrke.

**Tillykke med jubilæet.**

# *Jubilæumsprojektet*

## *”Rulleræs”*

*v/ direktør Helle Trap Friis,  
Dansk Center for Tilgængelighed.*

I anledning af Vanførefondens 50 års jubilæum har vi i Dansk Center for Tilgængelighed fået den meget positive opgave at stå for jubilæumsprojektet.

Et projekt der skal markere Vanførefonden, men som samtidig i stedet for at hædre selve fonden skal gøre gavn og nytte i Vanførefondens navn.

Den opgave har vi nydt at lave i samarbejde med firmaet Kongo. Og vi vil gerne hermed sige tak, fordi vi fik lov til at varetage denne opgave.

Med projektopgaven har vi valgt at tage udgangspunkt i børn. Netop børn er åbne og imødekomne overfor nye tanker og ideer og overfor andre mennesker uanset race og udseende.

Og børn omkring 11 år har den særlige egenskab, at de påvirkninger, som de får, og som de tager til sig netop der, vil vare hele livet.

Så hvis en 11 årig har forstået et budskab og taget det til sit hjerte - ja så bliver det der gennem hele livet.

Vi vil med projektet gerne have fat i børn i 11 års alderen for at skabe den størst mulige påvirkning for forståelsen af det at have et handicap. En forståelse som der er brug for - for at kunne gøre livet lettere at leve for mange mennesker.

Og når det gælder om at skabe en forståelse om at lære noget, så er det at blive underholdt samtidig erfaringsmæssigt noget, der har stor succes. På nudansk hedder det edu-tainment (en smeltning mellem education og intertainment).

Og når vi er i edu-tainment universet, så er der mange muligheder. Vi valgte en, hvor man har mulighed for at blive bedre og bedre og bedre til at håndtere forskellige udfordringer. Vi valgte et computerbaseret spil.

Spillet er udformet uden løftede pegefingre. Det er en findeleg gennem fire forskellige universer af dagligdags situationer, som alle kan komme ud for, men som bliver særligt udfordrende, når man er placeret i en kørestol.

Spillet har ingen beskrevne regler, for det har dagligdagen heller ikke. Du skal bare kunne begå dig.

Men spillet er også en illusion og henter sit spilleunivers fra de spil, som børn i 11 års alderen kender og spiller i forvejen.

Ting, som hænger i luften, kan hentes ved at gå ind i dem og gemmes indtil, der er brug for at benytte dem. Spillet skal spilles i skoleklassen, men kan også spilles derhjemme. Spillet skal spilles i samspil med andre, men kan også spilles alene.

Udfordringen er at kunne løse spillets opgaver på tid.

Fra det øjeblik hvor skoleåret starter i august måned introduceres spillet i folkeskolen som et værktøj, når der skal være emneprojekt om tilgængelighed. Indtil jul vil der være mulighed for at forbedre sin spilletid og blive Danmarks bedste hold i ”Rulleræs”.

Derved gør man sig fortjent til den præmie, som Vanførefonden uddeler: en klassefest for den klas-

se, som har den bedste tid i alle fire spilkategorier som er:

Besøg supermarkedet og find sodavand og chips.

Find handicaptoiletet i skolen.

Find en handicapvenlig PC og dernæst en bog på biblioteket.

Find iskiosken i parken og køb en is.

Når præmien skal overrækkes i skolen, vil det være alle børns Bubber, der gør det. ”Sejt” som en af vore 10 årige testpersoner udtrykte det. Og ”cool” som en anden udtrykte det.

Jo ”Rulleræs” er blevet taget godt i mod af vores målgruppe. De synes, det er både sjovt og lærerigt. Drengene nyder at køre de hvide figurer ned, og pigerne kan lide at samarbejde gennem spillet. Ja, sådan tegner mønstrene sig tidligt i vores liv.

Indtil august kan alle finde spillet på [www.emu.dk](http://www.emu.dk) - så er der mulighed for at øve sig lidt hen over sommeren.

Men det skal ikke være ord alt sammen. Vi skal også se lidt af spillet. Landsformand Jan Jørgensen fra Dansk Handicap Forbund har velvilligt stillet sig til rådighed som testperson - ikke mindst på grund af hans uforfalskede barnesind - og vil nu tage en tur gennem biblioteket.

Lad os i de næste minutter se, hvordan han klarer skærerne når han skal føre vores hovedperson ”Julius” gennem bøgernes labyrint.

Hermed erklærer jeg Rulleræs for åbent og siger samtidig tillykke til Vanførefonden med de 50 år.



*Helle Trap Friis og Jan Jørgensen*

# Vanførefondens

## Priser

### Forskerpris til Peter Uldall

Forskerprisen er på 100.000 kr. Hvert år henvender Vanførefonden sig til landets universiteter og forskningsinstitutioner og anmoder om forslag til kandidater til forskerprisen – og endnu en gang kom der mange gode forslag.

Gunnar Schiøler, formand for priskomiteen havde atter i år den store glæde at uddele forskerprisen og denne gang oven i købet i den smukke gamle rådshussal. Han sagde bl.a.:

”Hvert år, når Vanførefonden spørger universiteter og andre forskningsmiljøer, viser det sig, at der heldigvis er forskere inden for mange forskellige forskningsdiscipliner, som arbejder med projekter, der har betydning for at forebygge eller mindske risikoen for, at mennesker bliver belastet af et fysisk handicap eller arbejder med projekter, som er med til at gøre tilværelsen lettere og mere ligeværdig for mennesker med et fysisk handicap.

Men selvom der er flere gode kandidater til prisen også i år, skal vi jo ende med at finde en prismodtager. Valget er i år faldet på overlæge, dr.med. Peter Uldall.

Peter Uldall arbejder på Rigshospitalets børneafdeling og har en lang og god karriere, så han i dag må betegnes som en vores allerbedste neuropædiatere – dvs. han er specialist i sygdomme i nervesystemet hos børn. Hans forskningsfelt er inden for sygdomme, der er årsag til mange af de bevægelseshandicap, som rammer børn ofte lige fra fødslen eller endda før.

Før Peter Uldall blev overlæge på Rigshospitalet i 1997, var han igennem en bred uddannelse både her

og i udlandet. I 1982 blev han overlæge på Kolonien Philadelphia epilepsihospital for så fem år senere at komme til Rigshospitalet, hvor ikke mindst børn med cerebral parese blev hans hovedarbejdsområde både i patientbehandlingen og i forskningen.

Vi er meget glade for, at vi år kan give dig Vanførefondens Forskerpris. Det vil føre meget vidt at berette om alt, hvad du har beskæftiget dig med i dit lægeliv. I stedet vil jeg koncentrere mig om det der har vejet tungest i vores beslutning om at give dig året pris – nemlig indsatsen for Cerebral Parese Registeret, som er et af Danmarks internationalt højt respekterede sygdomsregistre.

Det er nu mange år siden, at man begyndte at lave ikke et, men to registre - et i Vestdanmark og et i Østdanmark - over børn med cerebral parese. Det østdanske var placeret i Spastikerforeningen, men for 10 -15 år siden var de begge ved helt at forsvinde. Men så kom Peter Uldall til og fik genrejst det østdanske register, og ikke nok med det. Han fik det overflyttet til Dansk Institut for Klinisk Epidemiologi (DIKE) i 1991, så det nu er sikkert og kvalificeret placeret i Statens Institut for Folkesundhed og dermed et sted, hvor det kan fungere som det forskningsværktøj, der hele tiden har været målet og meningen med det. Registeret er nu landsdækkende og rummer alle børn siden 1997, som er født med cerebral parese.

Peter Uldall kan med alt mulig grund være stolt denne indsats. Register af denne type er uvurderlige i forskningen, og Danmark har bedre betingelser for at forske på dette felt end de fleste andre lande i verden.





*René Nielsen, Gunnar Schiøler, Peter Uldall, Palle Simonsen og Jørgen Knudsen*

Denne forskning har Peter Uldall også været med til at præge både i sin egen forskning og sammen med unge forskere, der arbejder under hans vejledning med den store viden, der ligger gemt i registeret. Mange artikler er baseret på registeret og ikke færre end tre ph.d. afhandlinger er det også blevet til i den relativt korte tid, man har kunnet følge registerets fødselskvoter.

Lad mig nævne nogle enkelte:

En af afhandlingerne handler om den sociale langtidsprognose for børn med cerebral parese. Det er ikke alt for opmuntrende fund, der blev gjort i dette studie med hensyn til indpasningen i skole og voksenliv, men netop den slags studier giver viden om, hvor omgivelserne eller samfundet svigter, og dermed et udgangspunkt for at gøre det bedre i fremtiden

En anden afhandling har vist en klar sammenhæng mellem den øgede overlevelse for for tidligt fødte børn og forekomsten af cerebral parese – også noget der må give anledning til eftertanke.

I et ret usædvanligt internationalt projekt beskrives livskvalitet og deltagelse i samfundslivet blandt 600 børn i EU, heraf 85 fundet ved hjælp af Cerebral Parese Registeret.

Adskillige andre studier kunne nævnes, men lad mig blot slutte her med at nævne, at Peter Uldall også har kunnet påvise at forekomsten af cerebral parese i Danmark totalt set er faldende efter at have toppet i 1986. Det er under alle omstændigheder godt og glædeligt viden at få.

Jeg vil også tilføje, at Peter Uldall ikke blot er en verdensfjern akademisk forsker, men også bruger sin store viden i det daglige kliniske arbejde med patienterne, og nu har jeg vist sagt tilstrækkeligt

– også tilstrækkeligt til, at alle kan føle sig overbevist om, at vi har valgt en fremragende forsker som årets prismodtager. Og ikke mindst en forsker, der ikke blot taler om problemerne knyttet til fysisk handicap, men også gør noget for at skaffe os mere og bedre viden, så vi i fællesskab kan gøre vilkårene bedre for de mennesker, der bliver ramt af det, der i gamle dage hed at være vanfør – et sært ord nu om stunder, men dog stadig en del af vores navn. Peter Uldall, må jeg have fornøjelsen at overrække dig årets forskerpris fra Vanførefonden. Du har om nogen fortjent den”.

### **To opmuntringspriser**

I anledning af Vanførefondens 50 års jubilæum har Vanførefonden besluttet at uddele to opmuntringspriser. Opmuntringsprisen er på 25.000 kr.

Formanden for Vanførefonden Palle Simonsen begrundede valgene således:

### **Opmuntringspris til Jørgen Knudsen**

Jørgen Knudsen er 38 år og født spastiker. Trods ekspertens advarsel startede Jørgen Knudsen på EFG handel og kontor, da han var 18 år gammel. Tre år senere fik han sin højere handelseksamen, og da han ikke kunne få et job, fortsatte han på en edb-assistentuddannelse. I 1990 fik han efter sin eksamen et job i erhvervsskoleafdelingens specialpædagogiske kontor på Skive Handelsskole. Året efter begyndte Jørgen Knudsen at teste og udvikle programmer til handicappede elever på danske erhvervsskoler samt at konvertere fagbøger til punkt-skrift (braille).



Jobbet bød på udfordringer som deltagelse i møder, konferencer og messer i ind- og udland, men han drømte om ansættelse i et privat firma og om at overbevise private arbejdsgivere om, at handicappede kan være en lige så god arbejdskraft som ikke-handicappede.

Løsningen var at blive selvstændig, og i 1993 startede han et enkeltmandsfirma, der beskæftigede sig med import, distribution og forhandling af multimedieprodukter. Der blev ansat én medarbejder, der til dels også skulle hjælpe med det praktiske i det daglige.

I dag hedder Jørgen Knudsens firma ”Asgaard Online” og er for længst flyttet fra privaten til erhvervslokaler. Der er tre fastansatte plus diverse freelance medarbejdere.

Firmaets hovedaktiviteter er produktion af multimedie-lærebøger, udvikling af administrationsprogrammer for kiropraktorer, fysioterapeuter og psykologer. Endvidere sælges og konsulteres i diverse E-Commerce løsninger, herunder design af Web-sider, salg og support af standard software samt Pc-netværk til erhvervslivet.

Selv om Jørgen Knudsens arbejdsuge let kommer op på over 50 timer, er han aktiv på flere andre fronter. I 1989 fik han indrettet en bolig i et andelsboligfællesskab, som indretningsmæssigt har dannet skole, og siden starten har han administreret den daglige fællesspisning samt andelsboligforeningens fællesøkonomi.

Og hans engagement er ikke slut med det. Han er aktiv i Spastikerforeningen, er i bestyrelsen for ”Landsorganisationen af modtagere af personlig og praktisk hjælp”, i styregruppen for ”Skive kommunes formidlingsenhed for det rummelige arbejdsmarked”, holder foredrag om bl.a. iværksætteri og har efter en medvirken i ”Lægens bord” været særdeles efterspurgt på trods af sit store kommunikationshandicap.

Jørgen Knudsen er et eksempel på, at man ved energi og engagement kan gennemføre uddannelse, starte egen virksomhed, deltage i organisationsarbejde og give andre med og uden handicap optimisme i forhold til deltagelse på arbejdsmarkedet og i samfundslivet.

### **Opmuntringspris til René Nielsen**

René Nielsen er 37 år og blev i 1991 kørt over af et tog og mistede begge ben. Han er bankuddannet og

efter genoptræningen genoptog han sit job i banken. Ulykken havde dog vendt op og ned på mange ting, og da han begyndte at stå på vandski rundt om i verden, sagde han sit faste job op, og begyndte at læse idræt på universitetet.

Allerede i 1993 blev René Nielsen verdensmester i vandslalom og i 1994 europamester.

Han sluttede sin idrætsuddannelse i 1995 og begyndte at undervise i idræt på Ballerup-seminariet i 1996. Samme år startede René Nielsen en atletik karriere og fire år senere – ved de Paralympiske Lege i Australien – vandt han guld, sølv og bronze i henholdsvis spydkast, femkamp og kuglestød. Hvilket er fantastisk kun ni år efter den tragiske togulykke.

I dag har han sit eget firma ”Uncool Coaching”, som er en foredrags- og kursusvirksomhed, der coacher mennesker, teams og virksomheder til at skabe ekstraordinære resultater.

René Nielsen er gift og far til to børn. Familien bor i Roskilde, hvor virksomheden indtil videre har til huse i kælderen. Det er en lille virksomhed, som kun har ham som ansat. Men dette ændrer ikke på René Nielsens store erfaring som foredragsholder i såvel små som store forsamlinger, og han benyttes af virksomheder og organisationer over det meste af verden. Som foredragsholder spiller han på flere strenge, dels idrætsmanden, dels entertaineren, som tilføjer formidlingen humor og uhøjtidelighed, dels provokatøren, der stiller de spørgsmål, der får én til at stoppe op.

René Nielsen er en fantastisk foredragsholder, der på en engageret og livsbekræftende måde formidler budskaberne, så de går rent ind hos tilhørende, og hans smittende livsvilje får de positive tanker til at sejre.

Han er altid yderst engageret og spreder en hel del motivation og engagement om sig. Det falder ham helt naturligt at tage fat på problemer og opgaver med en utrolig ildhu.

Virksomhedens og René Nielsens vision er at inspirere mennesker til at finde det fulde potentiale i dem selv.

Han er et levende bevis på, at mennesker med handicap også har ressourcer og overskud til at være aktive i samfundet i stedet for at lade sig styre af fysiske begrænsninger.

# Muskelstyring

Af: *Thomas Sinkjær*  
*Leder af Center for Sansse-Motorisk Inter-aktion (SMI),*  
*Aalborg Universitet*

Modtager af Vanførefondens Forskerpris år 2004



*Thomas Sinkjær*

I mere end 100 år har man vidst, at uhyre svage elektriske strømme skabes og transporteres gennem kroppen af nervefibre, som får vore muskler og sanser som f.eks. syn, hørelse og følesans til at fungere. I dag ved vi, at en viljebestemt bevægelse starter med, at der forplanter sig elektriske signaler via nervebaner fra hjernedel til hjernedel og fortsætter ned i rygmærven, hvor der sker en mere automatisk styring, og derfra via nerverne ud i musklerne, som trækker sig sammen. Vi ved også, at elektriske signaler fra tusindvis af sansorganer i muskler, led og hud hele tiden sørger for at fortælle hjernen og rygmærven, hvordan den påtænkte bevægelse egentlig udføres. Samspillet mellem de viljebestemte signaler, som formes i hjernen, den automatiske kontrol, der bl.a. foregår i rygmærven, og den indkommende sanseinformation til hjernen og rygmærven skaber altså alle bevægelser lige fra fine finger- og håndbevægelser til stereotype gangbevægelser.

Sygdomme i de dele af nervesystemet, der har at gøre med bevægelse, kan give meget alvorlige forstyrrelser som for eksempel lammelser. Selv i vores højteknologiske samfund, hvor menneskets overlevelse ikke længere direkte afhænger af, om vi kan bevæge os, er bevægelsesforstyrrelser et meget svært handicap for den enkelte person - og derudover ofte en betragtelig samfundsøkonomisk belastning.

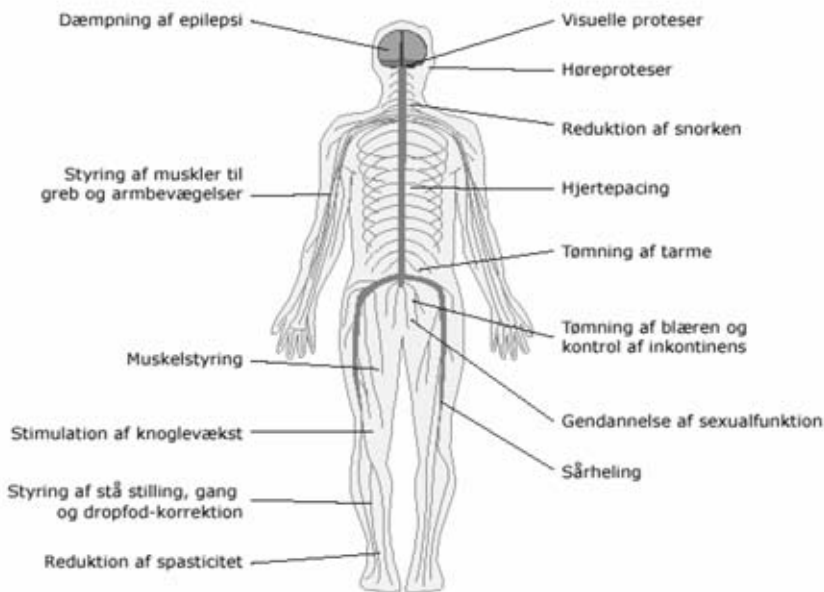
Lad mig først beskrive lidt mere detaljeret, hvad vi ved om, hvordan hjernen aktiverer muskler ved hjælp af små elektriske impulser, og hvordan de styres, og derefter fortælle mere om den forskning

der i dag foregår og har til formål at hjælpe mennesker med et bevægelsehandicap ved ad kunstig vej at påføre musklerne de elektriske impulser, hjernen ikke længere er i stand til at skabe. En forskning, som jeg og mange andre er meget optaget af.

## **Aktivering af muskler**

Menneskekroppens mangeartede funktioner varetages af samlinger af celler, der har specialiseret sig i at udføre hver deres funktion. Når du f.eks. vil skrive en SMS-besked på mobiltelefonen eller sparke til en bold, er det nerveceller, der sørger for udførelsen af hjernens ønske. Nerveceller består af cellelegemer med en eller flere udløbere kaldet nerveårer. Nerveceller i hjernen er via sin lange nerveårer forbundet til andre nerveceller i rygmærven, som så via sine nerveårer igen er forbundet til muskler i for eksempel benet. Nervecellen i rygmærven "taler" med musklen ved at sende meget små elektriske impulser ned ad nerveåreren til de muskelfibre, den er forbundet med. De elektriske impulser løber hen langs muskelfiberne, hvor de starter en kemisk proces, der får musklen til at trække sig sammen. Hæfter musklen på knogler i foden og underbenet, vil muskelsammentrækningen få foden til at vippe op.

Jo hurtigere hjernen sender de elektriske impulser af sted på nerveårerne, og jo flere nerveårer, der aktiveres, jo kraftigere vil musklen trække sig sammen, og jo større bevægelse i foden. En enkelt impuls bevirker en hurtig sammentrækning, der får foden til at vippe kortvarigt, mens mange impulser umiddelbart efter hinanden skaber en kraftigere sammentrækning, der får foden til at vippe kraftige-



*Figurtekst: Elektroniske systemer kan anvendes til at afhjælpe flere og flere problemer – få et svagt hjerte til at slå stabilt, hindre ufrivillig vandladning, få hørelsen og synet til at fungere, gribe med en lammet hånd eller løfte en lammet fod, når man går. Nogle af systemerne anvendes allerede i praksis, mens andre er under udvikling. Samtidig forskes der i helt nye anvendelser. Illustration fra VIDENSKABERFREMtiden, Velux Fondene.*

re og i længere tid. Det er kombinationen af hjernens evner til at udnytte disse funktioner og musklernes fibersammensætning, der er med til at bestemme, om vi er bedre til fodbold end ballet!

En bevægelse skal kunne kontrolleres for at være effektiv. Musklen skal altså kunne styres meget præcist, så der skabes netop den sammentrækning, der kræves for at udføre en bestemt bevægelse. Hertil bruger hjernen de sanseindtryk, den modtager fra følelegemer i muskler, led og hud. For eksempel indeholder musklerne i det menneskelige legeme mellem 25.000 og 30.000 længdefølere (4.000 i hver arm og 7.000 i hvert ben) og et tilsvarende antal kraftfølere. Derudover indeholder huden på en hånds fem fingre og håndfladen ca. 17.000 følelegemer.

Elektriske impulser fra følelegemerne sendes via nervetråde tilbage til nerveceller i hjerne og rygmarg, som bruger informationen fra følelegemerne til hele tiden at justere muskelaktiviteten, så der tages højde for de forandringer i omgivelserne, som påvirker bevægelsen.

Styringen af en bevægelse foregår altså på flere niveauer, idet vores bevægelser afhænger af, hvorledes hjernen har planlagt dem, og hvordan sanseindtryk fra omgivelserne påvirker centre i hjerne og rygmarg. En stor del af vores bevægelser, f.eks. gå, løbe og cykle, foregår "automatisk", d.v.s., uden vi er bevidste om de enkelte komponenter af bevægelsen. Hjernen er altså ikke altid nødvendig for at udføre en bevægelse: Tænk blot på hønen, der løber væk, selv om den har fået hugget hovedet af!

### Hvis uheldet er ude

Nervesystemet kan tage skade på forskellige tidspunkter i livet og på mange forskellige måder. Populært sagt er der to typer af skader. I det ene tilfælde sker der en skade på de nerveceller i hjernen, der er med til at forme de elektriske impulser, der skaber bevægelsen. I andre tilfælde sker der en skade et sted i hjernen eller rygmargen, så de elektriske impulser ikke kan transporteres ned til de nerveceller i rygmargen, der har forbindelse til musklerne. I dette tilfælde kan man sige, at ledningerne fra "hjernen" til musklerne er rykket over.

Når nerveceller går til grunde, erstattes de oftest ikke af nye, så for at kompensere for en skade øger hjernen aktiviteten i nerveceller i andre hjerneområder, der så forsøger at overtage de funktioner, som det beskadigede hjerneområde tidligere udførte. Man siger, at hjernen har stor "plasticitet", d.v.s. evne til at "omprogrammere sig", og på denne måde kompenseres for mindre skader. Er skaderne større, er situationen mere alvorlig, og det kan være vanskeligt eller umuligt for de øvrige hjerneområder at overtage den funktion, som er gået til grunde.

Tabet af kropslige funktioner kan uden at være direkte livstruende medføre endog meget store gener i et menneskes hverdag. For eksempel kan lammelser opstået i forbindelse med en blodprop i hjernen eller en skade på rygmargen fra et trafikuheld fra den ene dag til den anden umuliggøre helt naturlige ting som at kunne gå eller spise selv. Nogle af de børn, vi kender som spastisk lammede, har fået en hjerneskade i fostertilstanden eller under fødslen, der gør, at de har meget svært ved at skabe

de elektriske impulser, der skal til, for at musklerne trækker sig sammen i en ønsket bevægelse. Langt de fleste mennesker med et bevægehandicap har dog fået skader på nervesystemet senere hen i livet, og forskere over hele verden arbejder intenst på at finde ud af, hvordan man skal behandle og genoptræne mennesker med en hjerneskade.

Efter et brud på rygmarven har hjernen ingen kontrol over musklerne under brudstedet. Der er opstået en muskellammelse. Hjernen kan stadig sende elektriske impulser af sted, men på grund af bruddet når de aldrig frem til musklerne under brudstedet. Da hjernen heller ikke kan modtage sanseinformation fra følelegemer placeret under brudstedet, kan den lamme kropsdelen heller ikke "føles" af personen. Følelegemerne afsender stadig elektriske impulser via nervetrådene, men informationen når ikke længere end til brudstedet.

Det er velkendt, at lammede muskler kan gøres aktive igen ved at føre små elektriske impulser til de nerver, som er forbundet til musklerne. Sådanne elektriske stimuli kan eftergøre de nerveimpulser, der normalt kommer fra hjernen, men altså ikke når frem til de pågældende muskler på grund af skaden. Så ved hjælp af et lille elektronisk apparat, som udsender elektriske strømpulser, der overføres til nerven under brudstedet, kan en lam muskel gøres aktiv.

Apparater, der tjener til at genoprette en muskelfunktion, bliver normalt kaldt "motoriske neurale proteser" eller "FES-systemer" (Funktionel Elektrisk Stimulation systemer). Det måske bedst kendte eksempel på et FES-system er pacemakeren, der indopereres under huden på brystet. Pacemakeren skaber den elektriske strøm, der transporteres videre gennem en eller flere elektroder, som er hæftet direkte på hjertet. Herved igangsættes og vedligeholdes hjertemuskelens sammentrækninger, så patienten kan leve et helt normalt liv. Pacemakeren er således et forholdsvis enkelt FES-system, men skal man genskabe håndgrebet eller fodbevægelsen hos en lammet person, skal man udvikle og beherske en teknik, der kan koordinere og kontrollere samspillet mellem mange forskellige muskler.

Et FES-system består derfor typisk af en kontrolenhed, en eller flere stimulatorer, en eller flere sensorer og en eller flere elektroder. Stimulatoren skaber den elektriske påvirkning, der påføres patienten gennem elektroderne, mens kontrolenheden bestemmer, hvor kraftig påvirkningen skal være. Afhængigt af, hvad FES-systemet skal bruges til,

og hvor præcist det skal kunne styre en bevægelse, bliver det anbragt uden på huden, eller det indopereres ved et kirurgisk indgreb.

Figuren viser en række mulige anvendelser af FES-systemer, hvoraf nogle er i praktisk brug. Andre er endnu kun muligheder, hvor forskerne stadig arbejder på at forstå de grundlæggende mekanismer i kroppens måde at fungere på. FES-systemer er en teknologi, der har hjulpet mange mennesker til et bedre liv med mindre afhængighed af andres hjælp, men den er ikke umiddelbart anvendelig på enhver. Et systems egnethed må vurderes i forhold til hver enkelt patient, og i visse tilfælde findes der endnu ikke et FES-system, der kan anvendes i praksis. Det kan f.eks. skyldes, at systemet ikke kan bruges af patienten af rent medicinske grunde, eller at de nuværende systemer endnu er for bekostelige at anvende.

### Aktuel forskning

Der forskes intensivt i udviklingen og forbedringen af FES-systemer. Det drejer sig f.eks. om mikro- og nanoteknologier, der kan indopereres, og som via elektroder påfører muskelnerverne elektriske impulser, der svarer til dem, som hjernen normalt fremsender. Samtidig udvikles teknikker, der kan måle de elektriske signaler fra følelegemerne ved hjælp af tilsvarende nerveelektroder. Informationen herfra udnyttes til at regulere stimulationen til muskelnerven, så den ønskede bevægelse kan udføres så pålideligt som muligt.

Der er dog mange ting, der skal falde på plads, og et af de mest kritiske forhold omkring stimulation og måling fra en nerve i et FES-system er den kobling eller nerveelektrode, der skal overføre de elektriske signaler. Det er vigtigt, at der ikke elektrokemisk opstår skader på nerven, og at elektoden ikke slider på nerven og derved beskadiger den. Ved SMI, Aalborg Universitet, forsker vi i to typer af elektroder. Den ene type, kaldet en intrafascicular elektrode, er meget tynd (har en diameter svarende til et menneskehår) og sættes ind i nerven. Kigger man på en nerve i et mikroskop, kan man se, at den består af tusindvis af nervetråde, så nerven kan sammenlignes med et telefonkabel, hvori der løber tusindvis af tynde ledninger. Den intrafasciculære elektrode, også kaldet "hår"-elektroden, giver mulighed for at "aflytte samtaler" på nogle få af de enkelte nervetråde. Målet er at blive i stand til samtidigt at måle eller stimulere fra mange enkelte nervetråde.

En anden type elektrode er den såkaldte nerve-rørellektrode, som indopereres omkring en nerve i

f.eks. hånden eller benet. I langt de fleste tilfælde kan der opnås en meget stabil kobling til nerven med denne elektrode.

En rør-elektrode består af et rør af silikone, som er et godt materiale, fordi kroppen ikke udstøder det, og i væggen af røret er der placeret et antal metal elektroder. Selve nerven forbliver således intakt, og strømpulser påføres nerven via elektroderne i væggen af røret. Der kan placeres flere ringe med elektroder i røret, så der kan sendes en strøm fra en elektrode i en ring til en anden elektrode i en anden bagved-liggende ring. Valget af elektrodekombination og strømstyrke bestemmer så, hvilke områder på nerven der skal stimuleres.

Hvert område består af et antal bundter (fascicler) af nervetråde, der igen er forbundet til forskellige muskler, så med denne teknik kan vi aktivere forskellige muskler, der er forbundet med hjernen via den nerve, hvorpå rør-elektroden er placeret. Ved samtidig at ændre på hyppigheden af det antal impulser, der stimuleres med, kan den enkelte muskelgruppes aktivitet reguleres. Dette svarer altså fuldstændig til hjernens normale måde at aktivere en muskel: Først sender den impulser ned ad de tyndeste nervetråde, og jo mere aktiv musklen skal være, jo flere af de større nervetråde gøres aktive.

Går vi endnu videre, kan vi koble systemet, der måler fra og stimulerer nerven, sammen med en computer, der er mindre end en tændstikæske, og som kan analysere nervesignalet. Vi har så et FES-system, der kan indopereres og derved blive "usynligt" for omgivelserne. Systemer, der er tilgængeli-

ge i dag, kan bl.a. afhjælpe drop-fod, hånd-greb og forhindre ufrivillig vandladning. Denne type neuro-implantater forsøger at eftergøre nogle af de funktioner, der er gået tabt for personen ved at udnytte og aktivere nerve-muskelsystemet så "fysiologisk" ("som hjernen ville have gjort det"), som vores teknikker tillader det.

Man kan også forestille sig, at neuro-implantater kan anvendes til at styre en protese ved at placere f.eks. en rør-elektrode omkring nervestumpen. Denne elektrode registrerer de nerveimpulser, der kommer fra de nervetråde, der normalt går til de muskler, personen ønsker aktiveret. Sådanne signaler kan bruges til at kontrollere små motorer indbygget i protesen, der kan åbne og lukke protesens hånd. Signaler fra kunstige følelegemer i fingrene og håndfladen af protesen kan samtidig omsættes til elektriske impulser, der påføres de sensoriske nervetråde i nerves-tumpen. Brugeren af protesen får på den måde en oplevelse af, at protesen har følesans, hvorved protesen bedre kan styres og accepteres af brugeren. Vanførefondens Forskerpris 2004 har været en stor inspirator til at fortsætte denne forskning, så flere med et handicap kan hjælpes, og jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at takke Fonden for den fornemme pris.

#### *Yderligere læsning*

- Popovic, D. and Sinkjær, T. (2000) Control of movement for the physically disabled: control for rehabilitation technology.

London: Springer. Se også

<http://www.smi.auc.dk/book/index.html>

[www.smi.auc.dk](http://www.smi.auc.dk)

Arsreg

nskab

# Årsregnskab

for Vanførefonden

2004/2005

Årsreg

nskab



# *Indhold*

Indhold	
Påtegninger .....	2
Revisionspåtegning .....	2
Ledelsesberetning .....	4
Beretning.....	4
Årsregnskab 1. april 2004 - 31. marts 2005 .....	6
Anvendt regnskabspraksis.....	6
Resultatopgørelse .....	8
Balance .....	9
Noter .....	10

# Ledelsesberetning

## Beretning

### Formål og aktiviteter

Vanførefondens formål er at yde støtte, eventuelt i form af lån til vanføre i Danmark i det omfang sådan støtte ikke ydes af det offentlige. Årets resultat og økonomiske stilling Årets resultat før udde-linger udgør 3.911.803 kr. mod 4.864.053 kr. i 2003/04. Fondens bundne kapital udgør 100.938.570 kr. mod 99.106.275 kr. pr. 31. marts 2004.

### Uddelinger

Fonden har i lighed med tidligere år modtaget et stort antal ansøgninger bl.a. fra institutioner, for-

eninger og enkeltpersoner om støtte. Årets udde-linger udgør 4.185.000 kr. mod 4.571.000 kr. i 2003/04. Dispositionskontoen udgør 429.271 kr. efter ovennævnte uddelinger.

### Fremtiden

Det nuværende uddelingsniveau forventes fastholdt i 2005/06 i overensstemmelse med den fastlagte uddelingspolitik.

### Begivenheder efter statusdagen

Der er ikke efter regnskabsårets udløb indtruffet begivenheder, der skønnes at have betydning for årsrapporten for 2004/05.

## Bestyrelsen:

Palle Simonsen  
*formand*

Jan Jørgensen  
*næstformand*

Søren Thorsen  
*kasserer*

Helge Hjortdal

Erna Christensen

Helge Barnewitz

Winnie Larsen-Jensen

Gunnar Schiøler

Chr. Bojsen-Møller

Thomas Børner

# Resultatopgørelse

	Note	2004/05	2003/04 tkr.
<b>Indtægter</b>			
Renter og udbytter		3.503.041	4.236
Indgåede bidrag m.v.	1	1.217.221	1.198
Tilbageførte bevillinger		274.000	126
<b>Indtægter i alt</b>		<b>4.994.262</b>	<b>5.560</b>
<b>Omkostninger</b>			
Gager		303.744	298
Husleje m.v.		40.000	40
Forvaltningsafgift		40.000	40
Kapitalpleje		107.934	77
Revision og regnskabsmæssig assistance		168.750	157
Jubilæumsprojekt		350.000	0
Kontorholdsomkostninger		72.031	84
<b>Omkostninger i alt</b>		<b>1.082.459</b>	<b>696</b>
<b>Årets resultat før skat</b>		<b>3.911.803</b>	<b>4.864</b>
Skat	2	0	0
<b>Årets resultat</b>		<b>3.911.803</b>	<b>4.864</b>
<b>Overskudsdisponering</b>			
Årets resultat		3.911.803	4.864
Overført overskud		702.468	409
<b>Til disposition</b>		<b>4.614.271</b>	<b>5.274</b>
Der fordeles således:			
Bevilgede uddelinger	3	4.185.000	4.571
Overført til disponibel kapital		429.271	703
		<b>4.614.271</b>	<b>5.274</b>

# Balance

	Note	2004/05	2003/04 tkr.
<b>AKTIVER</b>			
<b>Bundne aktiver</b>			
<b>Udlån</b>			
Udlån	4	15.492.082	16.260
<b>Værdipapirer</b>			
Obligationer		72.865.791	32.984
Præmieobligationer		11.500	12
Pantebreve		66.905	67
Aktier		11.405.368	12.881
<b>Udlån og værdipapirer i alt</b>		<b>99.841.646</b>	<b>62.204</b>
Likvide beholdninger		1.096.357	36.902
Overføres fra disponible aktiver		567	0
<b>Bundne aktiver i alt</b>		<b>100.938.570</b>	<b>99.106</b>
<b>Disponible aktiver</b>			
Udlån	4	9.100	65
Likvide beholdninger		1.963.283	2.200
Anden formue		11.466	11
Tilgodehavende udbytteskat		6.285	6
		2.040.134	2.282
Overføres til bundne aktiver		-567	0
<b>Disponible aktiver i alt</b>		<b>2.039.567</b>	<b>2.282</b>
<b>AKTIVER I ALT</b>		<b>102.978.137</b>	<b>101.388</b>
<b>PASSIVER</b>			
<b>Fondens kapital</b>			
Grundkapital	5	97.861.418	96.210
Kursreguleringsfond	6	3.077.152	2.896
<b>Bunden kapital</b>		<b>100.938.570</b>	<b>99.106</b>
Disponibel kapital		429.271	703
<b>Fondens kapital i alt</b>		<b>101.367.841</b>	<b>99.809</b>
<b>Gældsforpligtelser</b>			
Bevilgede, ikke udbetalte tilskud		1.217.000	1.538
Skyldig A-skat m.v.		6.435	8
Kreditorer		350.000	0
Anden gæld 3		6.861	33
<b>Gældsforpligtelser i alt</b>		<b>1.610.296</b>	<b>1.579</b>
<b>PASSIVER I ALT</b>		<b>102.978.137</b>	<b>101.388</b>

# Noter

## 1 Indgåede bidrag m.v.

Tilskud fra tips- og lottopuljen	900.000
Arv til fri disposition	34.719
Øvrige bidrag	282.502
	1.217.221

## 2 Årets resultat før uddelinger m.v.

Fondens skattepligtige indkomst udløser ikke betaling af skat

Der er ikke betalt skat i regnskabsåret.

## 3 Uddelinger

Fonden har i 2004/05 foretaget eller givet tilsagn om tilskud i henhold til fondens formål med 4.185.000 kr, som specificeres således:

### Forsamlingshuse, skoler, foreninger, sport, hobby, plejehjem m.v.

Andelslandsbyen Nyvang	*	30.000	
Glud Forsamlingshus		30.000	
Dansk Skoleidræt	*	25.000	
DHIF Amtskredsen Kbh./Fr.berg		60.000	
Hjarup Sogns Landsbyforening	*	30.000	
Hjortsvang Museum	*	30.000	
KFUM – Spejderne, Aabybro Gruppe	*	30.000	
Nordsjællands Jernbaneklub	*	30.000	
Nørager Idrætsforening (NIF)	*	30.000	
Randers Egn's Teater	*	50.000	
Sindal Rideklub	*	7.000	
Skive Idræts Forening		60.000	
Tapdrup Forsamlingshus	*	20.000	
Thorup Lokalhistoriske Arkiv	*	40.000	
Valhalla Warriors – Odense Quad Rugby		40.000	
Æglageret	*	20.000	
transport			532.000

### 3 Uddelinger (fortsat)

transport			532.000
Sociale, humanitære og velgørende formål			
Opmuntringslegater, ligningslovens § 7 z		400.000	
Sundhedscentrets Venner i Slangerup		20.000	
Tivoli (delvis udbetaling på 100.000 kr.)	*	300.000	720.000
Ferierejser og hjælperes deltagelse arrangeret af ASF – Dansk Folkehjælp	*	30.000	
Dansk Handicap Forbund		2.000.000	
Handicappede børns ferierejser		50.000	
Ungdommens røde Kors	*	50.000	2.130.000

#### **Sygdomsbekæmpende formål og forskning samt oplysning om de vanføres problemer og vanførearbejdet**

Ager Media		25.000	
Arkitektskolen i Aarhus	*	100.000	
Christine Lucas og Jesper Karlsson	*	27.000	
Dansk Center for Tilgængelighed	*	50.000	
Dansk Handicap Forbund		300.000	
Filminstruktør Niels Frandsen	*	25.000	
Museumsforeningen for Vanføreforsorgen		10.000	
RYKs Forskningsgruppe		96.000	
RYK Rygmarvsskadede København	*	20.000	
Videofilm-projektgruppen	*	25.000	678.000
Opmuntringspris			25.000
Forskerpris			100.000
			4.185.000

\* Bevilgede tilskud, der ikke er udbetalt ultimo regnskabsåret



#### 4 Udlån

Udlån foretaget før 4. september 2001, bundne aktiver		15.492.082
Udlån foretaget efter 4. september 2001, disponible aktiver		59.100
Udlån i alt		15.551.182

Udlånene sammensætter sig således:

Udlån, som forrentes og afdrages:		
Lån med rente, med pant	5.292.396	
Lån med rente, uden pant	411.229	5.703.625
Udlån, der ikke er forrentet:		
Lån uden rente, med pant	7.370.349	
Lån uden rente, uden pant	5.971.100	13.341.449
Supplerende billån		94.600
		19.139.674
Hensat til eventuelle tab på udlån		-3.588.492
		15.551.182

Udlånene på nominelt 19.139.674 kr. ydes uden sikkerhedsstillelse bortset fra lån mod sikkerhed i fast ejendom. Lånenes reelle værdi - herunder tilstrækkeligheden af reservationen til imødegåelse af eventuelle tab på fondens udlån, 3.588.492 kr., er ikke opgjort. Lånenes bogførte værdi må mere bedømmes ud fra fondens formål end ud fra værdien i handel og vandel.

Afdrag på udlån udgør 772.859 kr. Fondens udlån er i regnskabsåret således formindsket med 772.859 kr.

## 5 Grundkapital

Grundkapital den 1. april 2004		96.210.280
Modtagne arvebeløb, Hørsholm Hjemmet		2.135.725
Modtagne arvebeløb, andre		380.472
Udtrækning af præmieobligationer		1.055
Realiserede kurstab på aktier, overført fra kursreguleringsfond		-549.788
Realiserede kurstab på obligationer, overført fra kursreguleringsfond		-316.326
		97.861.418

## 6 Kursreguleringsfond

Obligationer:		
Saldo den 1. april 2004	2.048.763	
Kursregulering i 2004/05	-979.923	
Realiseret kurstab overført til grundkapital	316.326	1.385.166
Aktier:		
Saldo den 1. april 2004	847.232	
Kursregulering i 2004/05	294.966	
Realiseret kurstab overført til grundkapital	549.788	1.691.986
		3.077.152

# *Revisionspåtegning*

## **Til repræsentantskabet i Vanførefonden**

Vi har revideret årsregnskabet for Vanførefonden for regnskabsåret 2004/05, der er aflagt i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om fonde og visse foreninger.

Fondens ledelse har ansvaret for årsregnskabet. Vort ansvar er på grundlag af vor revision at udtrykke en konklusion om årsregnskabet.

## **Den udførte revision**

Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder. Disse standarder kræver, at vi tilrettelægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Revisionen omfatter stikprøvevis undersøgelse af information, der understøtter de i årsregnskabet anførte beløb og oplysninger. Revisionen omfatter endvidere stillingtagen til den af ledelsen anvendte regnskabspraksis og til de væsentlige skøn, som ledelsen har udøvet, samt vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Det er vor opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

## **Konklusion**

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af fondens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. marts 2005 samt af resultatet af fondens aktiviteter for regnskabsåret 1. april 2004 - 31. marts 2005 i overensstemmelse med lovgivningens krav til regnskabsaflæggelse.

## **Supplerende oplysninger**

Fondens udlån er værdiansat til udlånenes nominelle værdi, 19.139.674 kr., med fradrag af en reservation til imødegåelse af tab på 3.588.492 kr., eller i alt 15.551.182 kr.

Lånenes reelle værdi, herunder tilstrækkeligheden af reservationen til imødegåelse af eventuelle tab, er ikke opgjort.

Udlånenes bogførte værdi skal bedømmes ud fra fondens formål.

Med hensyn til værdiansættelsen af udlån henviser vi endvidere til omtalen i note 4.

København, den 23. maj 2005  
KPMG C.Jespersen  
Statsautoriseret Revisionsinteressentskab

Torben Vonsild  
statsaut. revisor

# Vanførefondens repræsentation i bestyrelser og udvalg

Christianevej  
De Vanføres Boligselskab  
Egmont højskolen  
Elleslettegård  
Forskningskomiteen  
Hou Søsportcenter  
Højagergård  
Nørgårds Højskole  
Pensionistrejser

# Vanførefonden har i regnskabsåret administreret følgende legater

Forskningsfonden vedr. medfødte sygdomme  
Elisabeth Graus Fond  
Grete Levins Fond  
Ejner M. Petersens Legat  
Husejer P. Rasmussen og hustrus Legat

# Vanførefondens priser

## Opmuntringsprisen er tildelt følgende:

1994 Steen Christiansen (pædagog og klubleder)  
1995 Gram A/S  
1996 Kirsten Sørrig (journalist)  
1997 Erik Clausen (filminstruktør m.v.)  
1998 Ole Lauth (højskoleforstander)  
1999 Erik Bahn (arkitekt m.a.a.)  
2000 Kolding Kommune  
2000 Bente Milton (instuktør)  
2001 Viggo Rasmussen (socialrådgiver)  
2002 Lone Barsøe (socialrådgiver)  
2003 Mogens Wiederholt (centerleder )  
2003 Stig Langvad (formand for DSI)  
2004 Karavana Band, Århus  
2005 Jørgen Knudsen (direktør)  
2005 René Nielsen (direktør)

## Forskerprisen er tildelt følgende:

1994 Poul Østergaard (arkitekt)  
1995 Fin Biering-Sørensen (overlæge dr. med.)  
1996 Morten Haugland (adjunk, ph.d)  
1997 Forskergruppen: Hans Clausen  
(lektor, lic.pæd.)  
Birgit Dyssegaard  
(amtspsykolog, cand.psyk.)  
Birgit Kirkebæk (lektor, dr. pæd.)  
Karin Storm (afdelingssygeplejerske)  
1998 Helle Holt (cand.adm.pol.,ph.d.)  
1998 Hanne Rasmussen (Arkitekt)  
1999 Erik Jacobsen (overlæge)  
2000 Niels Ole Bernsen (proff. ,dr. phil.)  
2001 Lone Kobberholm Storgaard  
(arkitekt ph.d.)  
2001 Sven Kreiborg  
(proff. overtandlæge, dr.odont, ph.d.)  
2002 Hanne Katrine Krogstrup (lektor)  
2003 Steen Bengtsson (seniorforsker)  
2004 Kirsten Ketscher (professor, dr. jur.)  
2004 Thomas Sinkjær  
(professor, dr. med. et lic.techn.)  
2005 Peter Uldall (overlæge dr. med.)

# Vanførefondens Bestyrelse

Formand  
Fhv. finansminister,  
bestyrelsesformand Palle Simonsen  
Tranevænget 8,1.th.,  
2900 Hellerup

Næstformand  
Landsformand Jan Jørgensen  
Dansk Handicap Forbund  
Hans Knudsens Plads 1A,1.,  
2100 København Ø

Kasserer  
Sekretariatschef Søren Thorsen  
Priors Allé 2, Hareskovby  
3500 Værløse

Direktør Helge Barnewitz  
Dansk Handicap Forbund  
Hans Knudsens Plads 1 A  
2100 København Ø

Advokat Chr. Bojsen-Møller  
Plesner  
Amerika Plads 37  
2100 København Ø

Departementschef Thomas Børner  
Socialministeriet  
Holmens Kanal 22  
1060 København K

Hovedkasserer DHF, Erna Christensen  
Højgårdstoft 67  
2630 Tåstrup

Direktør Helge Hjortdal  
Birkevej 28  
3460 Birkerød

Fhv. socialminister, kommentator  
Karen Jespersen  
Van Ostens Gade 22  
2791 Dragør

Overlæge Gunnar Schiøler  
Jagtvej 208, 2 tv  
2100 København Ø

## Vanførefondens sekretariat

Sekretariatschef Inge Moustgaard  
Vanførefonden  
Bredgade 25, Sct. Annæ Passage opg. F 4 sal  
1260 København K

# Vanførefondens Repræsentantskab

Overlæge dr.med.  
Kjeld Skou Andersen  
Caroline Amalie Vej 106  
2800 Lyngby

Direktør Orla D. Andersen  
Dronningens Tværgade 41,7.,  
1302 København K

Næstformand Tine Aurvig-Huggenberger  
LO  
Islands Brygge 32 D  
2300 København S

Politiinspektør  
Flemming Bay-Jensen  
Torvegade 136 B  
6700 Esbjerg

Borgmester Inger-Marie Bruun-Vierø  
Nordkrog 20  
2900 Hellerup

Landsdommer  
Hans Henrik Brydenscholt  
Heibergsgade 18,4.th.,  
1056 København K

Overlæge, dr.med.  
Steen Bach Christensen  
HS Rigshospitalet - Afd. 2162  
Blegdamsvej 9  
2100 København Ø

Filminstruktør  
Erik Clausen  
Enghave Plads 14  
1670 København V

Direktør E. Haunstrup Clemmensen  
Gl. Vartovvej 19  
2900 Hellerup

Direktør Kaj Dreijer  
Digevej 22  
4872 Idestrup

Adm. direktør Johannes Due  
Sygeforsikringen "danmark"  
Palægade 5,  
1261 København K

Bestyrelsesformand  
Børge Munk Ebbesen  
Viggo Rothes Vej 31  
2920 Charlottenlund

Redaktør Erik Eriksen  
Ved Fortunen 21  
2800 Lyngby

Fhv. amtsborgmester Søren Eriksen  
Kalundborgvej 6  
4281 Gørlev

Fhv. borgmester Hanne Falkenstein  
Alsvej 103  
2970 Hørsholm

Socialudvalgsformand  
Kirsten Feld  
Kong Valdemars Vej 13  
4000 Roskilde

Bestyrelsesformand Knud Heinesen  
Østerbrogade 95  
2100 København Ø

Underdirektør Bjørn Iversen  
Forsikring & Pension  
Amaliegade 10  
1256 København K

LO-konsulent Michael Jacobsen  
LO  
Islands Brygge 32 D  
2300 København S

Fhv. formand for Folketinget,  
direktør Svend Jakobsen  
Grønhøjgårdsvej 37  
2630 Tåstrup

Direktør Hans Jørgen Jensen  
Egholmvej 15  
2830 Virum

Fhv. socialminister, kommentator  
Karen Jespersen  
Van Ostens Gade 22  
2791 Dragør

Fhv. bestyrelsesformand  
Jens Knudsen Kokborg  
Solkrogen 14  
6933 Kibæk

Formand Johnny Kuhr  
Danske Fysioterapeuter  
Nørre Voldgade 90  
1358 København K

Skomagermester Ove Larsen  
H.C. Ørstedsvvej 57  
1879 Frederiksberg C

Professor Kai Lemberg  
Sundvænget 9  
2900 Hellerup

Direktør Peter Leschly  
Udbyhøjvej 107  
8900 Randers

Formand Ebbe Lundgaard  
FDB  
Roskildevej 65  
2620 Albertslund

Fhv. minister  
Sonja Mikkelsen  
Junivej 35  
8210 Århus V

Fhv. departementschef Finn Mortensen  
Prins Buris Vej 11  
4000 Roskilde

Direktør Ib Bjerring Nielsen  
Hvidsværmervej 40  
2610 Rødovre

Adm. Chef Karl Vilhelm Nielsen  
Hjulbyvej 11  
2740 Skovlunde

Borgmester Vagn Ry Nielsen  
Nørregade 9B, 1.sal  
8700 Horsens

Fhv. socialminister Aase Olesen  
Ndr. Strandvej 254B  
3140 Ålsgårde

Journalist  
Peter Olesen  
Thyregodsvej 2  
2500 Valby

Fhv. rigsantikvar Olaf Olsen  
Strevelshovedvej 2, Alrø  
8300 Odder

Kommunikationsdirektør Nels Petersen  
Nykredit  
Kalvebod Brygge 1-3  
1780 København K

Amtsrådsmedlem  
Søren Grothe Petersen  
Svendborgvej 355  
4700 Næstved



Fhv. amtsborgmester  
Kresten Philipsen  
Lundtoftbjerg  
Flensborg Landevej 65, Lundtoft  
6200 Aabenraa

Socialrådgiver Viggo Rasmussen  
Horndrupvej 13  
8660 Skanderborg

Fhv. kirke-og kommunikationsminister  
Torben Rechendorff  
Ørbækgårds Allé 623  
2970 Hørsholm

Journalist Eva Rude  
Ved Furesøen 12  
2840 Holte

Generalmajor Ulf Scheiby  
Hjemmeværnskommandoen  
Generalstok  
Kastellet 82  
2100 København Ø

Husmand Gunnar Schmidt  
Rugvænget 8  
6700 Vejen

Afdelingschef Kristian Smestad  
Ingeniørforeningen i Danmark  
Kalvebod Brygge 31  
1780 København V

Formand Kirsten Stallknecht  
Tunet 31  
3450 Allerød

Biskop Erik Norman Svendsen  
Nørregade 11  
1165 København K

Sekretariatschef Søren Thorsen  
Priors Allé 2, Hareskov  
3500 Værløse

Vedtægter



# VEDTÆGTER

## FOR

# VANFØREFONDEN

STIFTET DEN 24. MAJ 1955

### § 1.

Fondens navn er Vanførefonden.  
Fonden er stiftet af afdøde statsminister Viggo Kampmann.  
Fondens hjemsted er Københavns Kommune.

### § 2.

Fondens formål er at yde støtte, eventuel i form af lån til Vanføre i Danmark, i det omfang sådan støtte ikke ydes af det offentlige herunder særlige bestræbelser på:

1. at revalidere vanføre,
2. at forbedre vanføres boligforhold,
3. at lette deres transport,
4. at fremskaffe egnede feriehjem og forsamlingslokaler,
5. at støtte børne- og ungdomsarbejde blandt vanføre,
6. at sprede oplysning om vanføres problemer og vanførearbejdet.

### § 3.

Fonden ledes af en bestyrelse bestående af indtil 12 medlemmer, der sammensættes på følgende måde:  
Fondens formand udpeges af repræsentantskabet efter indstilling fra bestyrelsen, et medlem udpeges af socialministeren, to medlemmer udpeges af bestyrelsen for SAHVA-fonden, tidligere (Samfundet og Hjemmet for Vanføre), fire medlemmer udpeges af hovedstyrelsen for Dansk Handicap Forbund, tidligere (Landsforeningen af Vanføre) og indtil fire medlemmer udpeges af fondens repræsentantskab.

Bestyrelsen vælger af sin midte næstformand og kasserer.  
Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.  
Bestyrelseshvervet er ulønnet.

### § 4.

Fonden tegnes af formanden og i hans forfald næstformanden eller kassereren, hver for sig i forbindelse med yderligere et medlem af bestyrelsen. Bestyrelsen kan meddele prokura.

### § 5.

I forbindelse med fondens daglige drift kan bestyrelsen nedsætte arbejdsudvalg, der konstituerer sig selv, og som ved specielle opgaver kan suppleres med medlemmer af repræsentantskabet eller andre med ekspertviden.  
Bestyrelsen kan antage den nødvendige lønnede medhjælp.

### § 6.

Fonden har et repræsentantskab, der består af indtil 100 medlemmer. Nye medlemmer udpeges af det til enhver tid siddende repræsentantskab under iagttagelse af princippet om repræsentation af såvel speciel sagkundskab som betydende arbejdsmarkeds-, erhvervs- og kulturorganisationer. Valget til fondens repræsentantskab gælder for en fireårig periode, således at en fjerdedel af repræsentantskabets medlemmer er på valg hvert år. Genvalg kan finde sted.

Hvervet som repræsentantskabsmedlem er ulønnet.

### § 7.

Ordinært årsmøde indkaldes af bestyrelsen, og afholdes hvert år i maj måned. Indkaldelsen, der skal indeholde dagsorden for årsmødet, sker ved bestyrelsesformandens foranstaltning med mindst 4 ugers varsel ved skriftlig meddelelse.

Et repræsentantskabsmedlem har ret til at få et bestemt emne behandlet på årsmødet, såfremt han skriftligt fremsætter krav herom senest den 15. marts. Sager der ikke er sat på dagsordenen til årsmødet kan ikke behandles på dette.

Dagsorden for årsmødet skal omfatte:

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning om Vanførefondens virksomhed i det forløbne år.
3. Fremlæggelse af resultatopgørelse og status.
4. Valg af indtil fire medlemmer til bestyrelsen.
5. Valg af medlemmer til repræsentantskabet.
6. Valg af statsautoriseret revisor
7. Eventuelt

#### § 8.

Uddeling af fondens midler sker efter beslutning på bestyrelsesmøder, der indkaldes af formanden med 14 dages varsel.

Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når formanden eller næstformanden og yderligere mindst 5 medlemmer er til stede.

Beslutning træffes ved simpel stemmeflerhed. Står stemmerne lige, gør formandens eller i hans forfald næstformandens stemme udslaget.

I en af formandens autoriseret protokol optages en kort beretning om forhandlingerne, som godkendes af bestyrelsen på næstfølgende møde.

#### § 9.

Fondens regnskab revideres af den på årsmødet valgte statsautoriserede revisor. En af bestyrelsesformandens autoriseret revisionsprotokol føres af den statsautoriserede revisor. Protokollen underskrives af bestyrelsens medlemmer som bekræftelse på, at de har gjort sig bekendt med indholdet.

#### § 10.

Fondens regnskabsår går fra 1. april til 31. marts. Det af bestyrelsen udarbejdede og af den statsautoriserede revisor reviderede og påtegnede regnskab fremlægges på det ordinære årsmøde.

#### § 11.

Fondens kapital kan efter bestyrelsens beslutning anbringes i fast ejendom, ejet som lejet, herunder som lån, når formålet er at forbedre vanføres boligforhold, at fremskaffe egnede feriehjem og forsamlingslokaler til brug for vanføre, i værdipapirer i overensstemmelse med de af Justitsministeriet fastsatte regler herom og som indskud i pengeinstitut.

Værdipapirer og kontante midler skal være anbragt i en af Justitsministeriet godkendt forvaltningsafdeling.

Ved erhvervelse af fast ejendom skal der på denne tinglyses deklaration om, at der ikke kan rådes over ejendommen ved salg eller pantsætning eller på anden måde uden tilladelse fra fondsmyndigheden.

#### § 12.

Ændringer af fondens vedtægt kan besluttes af bestyrelsen når forslag herom er optaget på dagsorden, og 2/3 af de tilstedeværende medlemmer stemmer derfor. Samme regler gælder ved fondens opløsning.

Ved opløsning af fonden tager bestyrelsen bestemmelse om anvendelse af fondens midler til formål til gavn for vanføre i Danmark.

Vedtægtsændringer og opløsning af fonden forudsætter repræsentantskabets samtykke.

Nærværende vedtægt træder i stedet for vedtægt af 24. maj 1955 med ændringer af 12. august 1987 og 6. september 1990.

Signeret den 8. september 1998 af Vanførefondens bestyrelse:

Palle Simonsen, Formand, Karen Madsen, Næstformand, Gert Kristensen, Kasserer

Helge Barnewitz, Chr. Bojsen-Møller, Helge Hjortdal, Winnie Larsen-Jensen, Finn Mortensen, Ove Enggaard Nielsen, Gunnar Schiøler.

Forsidebillede:

Julius

CD-rom "Rulleræs" der er en kørestolssimulation som skal give børn i 4.-5. klasse en forståelse for problemer med tilgængelighed .

Udviklet i anledning af:

Vanførefonden 50 års jubilæum,  
i samarbejde med

Dansk Center for Tilgængelighed

## Vanførefonden Sekretariatet

---

Bredgade 25, Sct. Annæ Passage opg. F, 4. sal · 1260 København K · Tlf. 33 13 48 38 · Fax 33 11 10 82  
vanfoerefonden@clh.dk · www.vanfoerefonden.dk